

การอบรมเลี้ยงดูบุตรของสตรีไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร

นางจินตนา งามสว่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-288-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I19199226

**THE CHILD SOCIALIZATION OF CHINESE THAI WOMEN
IN BANGKOK METROPOLIS**

MRS. CHINTANA NGAMSWANG

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted In Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Art In Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

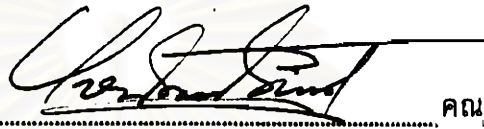
Academic Year 1999

ISBN 974-334-288-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การอบรมเลี้ยงดูบุตรของสตรีไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร
โดย   นางจินตนา งามสว่าง
ภาควิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน

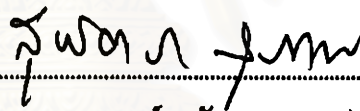
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุตตรา สุภาพ)

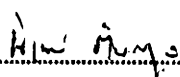
อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันญา สันญาวิวัฒน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินณะกุล)

จินตนา งามสว่าง : การอบรมเลี้ยงดูบุตรของสตรีไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพ-
มหานคร (THE CHILD SOCIALIZATION OF CHINESE THAI WOMEN IN BANGKOK
METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน
355 หน้า ISBN 974-334-288-5

การวิจัยทางมานุษยวิทยา เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูบุตรของสตรีไทยเชื้อสายจีนใน
กรุงเทพมหานครนี้ มุ่งตอบคำถามหลักที่ว่า มารดาเหล่านี้ประสบความสำเร็จในการอบรมเลี้ยง
ดูบุตรหรือไม่

ข้อมูลที่ใช้ในการพิสูจน์สมมติฐานได้มาจากการศึกษาสตรีไทยเชื้อสายจีน จำนวน
20 คน จากส่วนต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตสภาพ
แวดล้อมตามแนวทางมานุษยวิทยา และการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ

การศึกษาครั้งนี้มีสมมติฐานนำทางทางการศึกษาอยู่ 5 สมมติฐาน สมมติฐานที่ได้
รับการสนับสนุนว่าถูกต้องมี 3 สมมติฐานคือ 1) มารดาที่มีการศึกษาสูงจะประสบความสำเร็จ
ในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาดำ 2) มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคงจะ
ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง และ 3)
มารดาที่มีรายได้สูงจะประสบความสำเร็จในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่ามารดาที่มีรายได้ต่ำ
สำหรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้น มารดาโดยทั่วไปจะใช้วิธีการใช้เหตุผลและเป็น
ประชาธิปไตย ขณะที่บิดามักจะใช้วิธีที่ค่อนข้างเข้มงวด หลังจากอภิปรายผลการศึกษาแล้ว
วิทยานิพนธ์นี้ได้เสนอปัญหาที่ประสพระหว่างการศึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ทั้ง
ด้านทฤษฎีและปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

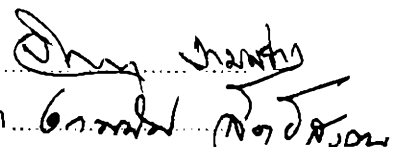
สาขาวิชา.....สังคมวิทยา.....

ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4081109224 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD : THE CHILD SOCIALIZATION/CHINESE THAI WOMEN/ BANGKOK
METROPOLIS

CHINTANA NGAMSWANG : THE CHILD SOCIALIZATION OF CHINESE THAI
WOMEN IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASSOCIATE

PROFESSOR DR. NGAMPIT SATSANGUAN. 355 PP. ISBN 974-334-288-5

The main objective of this anthropological study, the Child Socialization of Chinese Thai Women in Bangkok Metropolis, is whether these mothers are successful in their children raising.

By anthropological field work, 20 Chinese Thai Women selected from various parts of Bangkok were interviewed in-depth, their surroundings observed and relevant literature solicited to be empirical data for the testing of stated hypotheses.

3 out of 5 hypotheses were supported by the solicited data, showing the influences of mother's high education, mother's high economic status and mother's high income level. For the method of raising children, mother utilized rational-democratic while father tended to strict measures. The thesis then concluded with useful recommendations, theoretically and practically.

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

 ชินตนา งามสง่าง
 อ.ดร. งามพิท สัตสanguan

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยอาศัยอุปการคุณของคณาจารย์แห่งภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังจะขอจารึกนามไว้เป็นเกียรติ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านกรุณาให้คำปรึกษา เอาใจใส่ ให้ความอบอุ่น ชี้แนะข้อบกพร่อง รวมทั้งให้สาระที่มีคุณค่าและคุณประโยชน์ต่อชีวิตอย่างสุดที่จะพรรณนา

2. รองศาสตราจารย์สุพัชรา สุภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านกรุณาให้ข้อคิดเห็นอันมีประโยชน์อย่างยิ่ง คอยติดตามความก้าวหน้า และให้กำลังใจเสมอมา

3. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านกรุณาให้ความเมตตาเป็นอย่างสูง เอื้ออาทรห่วงใย และให้คำอธิบายอันทรงคุณค่า

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินณะกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านกรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ ให้ความเอื้ออาทร และมีไมตรีจิต

และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ ท่านกรุณาให้ความเมตตาปราณีแก่ผู้วิจัย ตั้งแต่ครั้งที่เรียนอยู่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอขอบคุณคุณอมรสุดา ราชากรกิจ และคุณอุดมลักษณ์(บุญญูจิติพันธ์) อัครวีระเดช เพื่อนรักและน้องรัก ที่มีส่วนช่วยให้การเรียนปริญญาโทสำเร็จลงได้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้เอื้อเพื่อจัดสรรทุนทรัพย์ของประชาชนมาให้เป็นทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนขอรำลึกถึงพระคุณของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและประชาชนชั่วชีวิต

ท้ายสุด แต่สำคัญที่สุดคือ บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ที่ให้เวลา ความอบอุ่น กำลังใจ กำลังความคิด และเตือนสติ อย่างดีเยี่ยม ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

จินตนา งามสว่าง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	5
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	20
กรอบความคิดในการวิจัย.....	50
สมมติฐานการวิจัย.....	51
อธิบายขอบข่ายสมมติฐาน.....	52
นิยามตัวแปรเชิงแนวคิด.....	57
นิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการ.....	62
ระเบียบวิธีวิจัย.....	63
กลุ่มประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
แนวการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน.....	68
ลัทธิขงจื้อ.....	68
ลัทธิเล่าจื้อ.....	69
ลัทธิโมจื้อ.....	71
ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน.....	73
ประเพณีพิธีกรรมในรอบ 1 ปีของคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย.....	75
ความเป็นมาของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย.....	79
สภาพความเป็นอยู่ทั่วไป.....	81
วัฒนธรรมจีนแต้จิ๋ว.....	84
วัฒนธรรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร.....	85
บทที่ 4 การเลี้ยงดูบุตรของสตรีไทยเชื้อสายจีน : การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	88
1 : เฉิดฉาย.....	88
2 : วรณี.....	101
3 : เลิศศรี.....	113
4 : ใจดี.....	124
5 : อารี.....	135
6 : พงศรี.....	146
7 : จิตรา.....	156
8 : โสภา.....	165
9 : ดวงใจ.....	177
10 : แก้วตา.....	187
11 : จริง.....	196
12 : เมตตา.....	206
13 : มุกดา.....	215
14 : ดารา.....	226
15 : นวล.....	237
16 : เย็นใจ.....	249
17 : อีสระ.....	260

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
18 : ยินดี.....	272
19 : รัต.....	281
20 : ปราณี.....	289
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล การพิสูจน์สมมติฐาน และการอภิปรายผล.....	302
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	302
ส่วนที่ 2 การพิสูจน์สมมติฐาน.....	314
ส่วนที่ 3 การอภิปรายผล.....	319
บทที่ 6 สรุป ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	324
รายการอ้างอิง.....	327
ภาคผนวก.....	341
ประวัติผู้วิจัย.....	355

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงอายุ จำนวน และร้อยละของคนไทยเชื้อสายจีน.....	303
ตารางที่ 2 แสดงภูมิลำเนาเดิม.....	304
ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาภาษาไทย.....	305
ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาภาษาจีน.....	306
ตารางที่ 5 จำนวนบุตร.....	307
ตารางที่ 6 รายได้ตอนมีบุตร.....	308
ตารางที่ 7 สถานภาพสมรส.....	309
ตารางที่ 8 อาชีพ.....	309
ตารางที่ 9 อายุแต่งงาน.....	310
ตารางที่ 10 การเลือกคู่ครอง.....	310
ตารางที่ 11 สังกัดชมรม.....	311
ตารางที่ 12 แบบของการอบรมเลี้ยงดู (ของมารดา).....	311
ตารางที่ 13 แบบของการอบรมเลี้ยงดู (ของบิดา).....	312
ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความสำเร็จในการ เลี้ยงดูบุตร.....	314
ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจกับความสำเร็จ ในการเลี้ยงดูบุตร.....	315
ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความสำเร็จในการเลี้ยงดูบุตร..	316
ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับความสำเร็จในการ เลี้ยงดูบุตร.....	317
ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีเพื่อนบ้านช่วยเหลือกันกับความสำเร็จ ในการเลี้ยงดูบุตร.....	318